

J. n. g. Sluiter Joan, prof. v p.
Grad Sv. Jurij Zg. Sv. Kungota

Naročnina lista: Celo leto 60 din., po mesecih 5 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inzerati ali oglasila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inzeriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnina, inzerate in reklamacije.
Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezoprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

141 stran

MARIBOR, dne 11. dec. 1922.

LEONIK XIV.

Zakaj smo v krizi?

Neprestano imamo vladne krize, inozemski časopisi to pišejo, da smo država neprestanih ali permanentnih kriz, režim pa ostane, kakor je bil, ker služijo vse vladne krize samo v podaljšanje njegovega življenja.

Sedaj, ko se toliko računa s prihodom Hrvatskega bloka v parlament, se je v gotovih političnih krogih že razširilo mnenje, da leži samo v sodelovanju Hrvatskega bloka cela in edina rešitev oziroma edini izhod iz vseh sedanjih kriz. To se je govorilo tudi sedaj, ko so demokratski sejalci in sklepali o Davidovičevi akciji za sporazum. Reklo se je, da bi Davidovičeva politika takoj prdrila, če bi se blokaši pojavili na beograjskem kolodvoru in če bi tudi še s prtljago v kolodvorski garderobi kakorkoli pokazali, da mislijo končno le vstopiti v svojem polnem številu v parlament. Prihod blokašev bi potegnil vse neodločene demokrate na Davidovičevu stran, takozvani demokratski centrum, ki drži z vsakim, ki je na oblasti, bi se oklenil blokašev in to naj bi bil izhod iz težke krize.

To mnenje pa izhaja samo iz onih krogov, ki se ne zavedajo, kaj je prvi pogoj sporazumnega dela in kaj je pravi vzrok današnjega, že tako dolgo trajajočega kritičnega stanja. Prvi pogoj sporazumnega dela je zmaga poštenja na vrhu uprave in dokler se bodo ljudje umazani rok lahko mešali okrog državnih krmil ter državne posle celo sprejemali v svoje umazane roke, tako dolgo ne bomo našli pota iz neprestanih kriz ter iz korupcije, katero kopiči današnji režim. In če bi šli neodločeni demokratski, ki doslej nočejo ne na desno in ne na levo, z Davidovičem k sodelovanju s hrvatskim blokom, potem bi šli ti ljudje samo iz namena in nade, da se obdržijo vse manire in metode doseganega režima. To so ljudje, ki ne razumejo, kaj je prvi pogoj sporazuma in kaj je pravi vzrok doseganega stanja, to so ljudje, ki služijo komur bilo za osebne koristi, ki se lahko pridobijo samo na način, ki nas je že tako daleč spravil v škodo in sramoto.

To razumejo prav dobro poštene srbski politiki, ki se družijo okrog «Nedeljnega Glasnika», kjer čitamo tudi sledeče: «V naši javnosti se opaža neka nervoznost, ki se sicer pripisuje neodločnosti Hrvatskega bloka, ima pa v resnici mnogo težjših in globljih razlogov. Neznosno stanje, v katerem se nahajamo že leta, napeti odnosi med strankarskimi skupinami, ki sestavljajo vladno, nesposobnost današnje uprave za rešitev življenjskih vprašanj naroda in države, parlamentarna situacija v popolnem neredu in zmedu, — vse to so vzroki, da se na posamezne dogodke ne gleda z dovoljno hladnokrvnostjo ter da se tem dogodkom pripisuje značaj, katerega pa v resnici nimajo. Nikdo se še ni resno vprašal, od kod prihaja ta splošna nezadovoljnost in vznemirjenost za bodočnost naše države in naroda in na kak način se današnji oblastniki lahko poslužujejo tako reakcionarnih sredstev za obstoj na oblasti.

Iz statistike zadnjih volitev pa vidimo marsikaj ali celo glavno in prvo, kar je vzrok današnje situacije. Število volilcev v celi državi je bilo označeno z skupno 2.480.623; v tem številu pa niso zapopadene nacionalne manjšine. Od tega števila volilcev je pa volilo samo 1.607.265 volilcev, kar pomeni 64,95 odstotkov. Poslanci, ki so glasovali za ustavo, predstavljajo 752.740 glasov, kar je 46,75 odstotkov od vseh, ki so volili, in samo 30,35 odstotkov od onih, ki bi smeli voliti, torej še pod polovico od vseh, ki so volili in pod tretjino od vseh, ki so imeli volilno pravico.

Če se vzame, da je za ustavo glasovalo 223 poslancev, potem eden od teh predstavlja povprečno 3375 volilnih glasov. Od tega števila poslancev pa lahko računamo današnja vladna, da ima za sebe in okrog sebe 170 poslancev, kar pomeni vsega skupaj 574.750 glasov ali 35,75 odstotkov od vseh glasov ali komaj 23 odstotkov od vseh, ki so smeli voliti.

Za ustavo je torej glasovalo 752.740, proti je pa bilo 785.525 glasov! Pri tem ne smemo pozabiti, da — 873.885 volilcev sploh ni oddalo svojega glasu, kar pomeni, da 1.727.883 volilcev nastopa proti ustavi, ali pa še do danes ni v tem pogledu izreklo svojega mnenja.

Z vladno večino je še slabše, ker ima za sebe največ 574.750 glasov, sebi nasproti pa ogromno večino od 1.032.515 volilcev, ki so po vseh reakcionarnih nakanah Pašičeve vlade iz celega jugoslovanskega naroda prišli do volilne kroglice, da tedaj v neizčiščenih in zmedenih situaciji oddajo svoj glas v mnogih ozirih kar na slepo.

Ta številna stvarnost objasnjuje vso nezadovolje, ki vlada v narodu ter vso reakcijo režima. V parlamentarnih državah se mora pri reševanju vseh državnih vprašanj računati s številno in resnično večino, ker ima narod zaupanje samo v to, kar ima za seboj številno večino. Pri nas je pa tako, kakor nam kažejo prej navedene številke, — in še ta vladna «večina» je med seboj v vednem razdor in razporu.

Zastonj so vsa parlamentarna izigravanja in vsi naporji za izglasovanje gotovih stvari po sedanjih «ve-

čini», ker narod do take večine noče in ne more imeti zaupanja. Narod ima priprosto, pa pravilen čut, da je samo to dobro, kar prava večina podpira, v naši državni upravi pa se nismo videli na krmilu države prave večine, odkar je lažnjiva ali uzurpatorska «večina» s takim odstotkom volilnih glasov in narodnih zastopnikov izglasovala ustavo in celo to s podkupom poslancev — muslimanov, ki so se že davno iztreznili in ki sedaj sami proti ustavi nastopajo. Gotovo in razumljivo je tudi to, da umetno napravljena manjšina, ki je pa v resnici pretežna večina, noče sprejeti ali odobravati, kar dela lažnjiva večina. Narod predstavlja posebno zajednico, ki predstavlja in zastopa samo to, kar ji daje prava in pošteno ter natančno preračunana večina, ki je pa pri nas po Pašičevi vladi potisnjena ob zid ter celo kot «protidržavna» proglašena. V našem parlamentu se je že davno pozabilo na te resnice ter na vse, kar zahteva zdrav in pošten narodni čut.

Na ta način je nastalo splošno nezadovoljstvo in naporji današnjega režima, ki nima za seboj narodne večine, da se obdrži na oblasti za vsako ceno in na vsak način, so edini vzrok današnjih kriz, ki so škodljive za narod in državo, so pa lahko usodne tudi za one, ki jih povzročujejo.

Politični položaj.

Položaj v Beogradu. Del radikalov in demokratov je mnenja, da je treba razpustiti parlament in do marca razpisati nove volitve. Narodna skupščina pa je bila te dni poslana radi krize domov in se bo sestala še le med 15. in 20. januarjem. Največje težave dela vladinovec uradniška pragmatika. Za zboljšanje položaja drž. nameščencem potrebuje vlada okoli 480 milijonov D., a jih nima. (Za kanone pa so takoj imeli 800 milijonov). Računa se, da bo razpust parlamenta izvršen konec januarja. Volitve pa se bi vršile meseca marca. To je ena kombinacija. Druga pa je ta da se razpust zavleče do aprila ali maja, a med tem se poiščejo novi davčni viri za pokritje uradniških in invalidskih zahtev.

Pašič sestavlja vladno. Pribičeviću se je posrečilo, da je na dvoru očrnil Hrvatski blok, ter z njim vred vso posredovalno akcijo Davidoviča — in Pašič je dobil od kralja mandat za sestavo nove vlade, katero skuša sedaj sestaviti z velesrbijanci in velecenralisti ter hlapi, ki so za vsako vladno. Zadnji dogodki so pokazali, da je Pašičevi politiki nasprotna večina poslancev, ki predstavljajo še večjo večino volilcev, — in tako je vsaka Pašič-Pribičevićeva akcija vedno večje in predrznejše nasilje manjšine nad ogromno večino. Hrvatski blok sporoča Davidoviču, naj oskrbi, da dobi on ali kdo drugi iz sporazumne skupine mandat za sestavo volilne ali pa delovne vlade in da blok v tem slučaju takoj pride, ker je tudi za najširšo koal. proti Pašič-Pribičevićevi politik.

Demokratski razdor. Po dolgi in burni seji v demokratskem klubu je bila sprejeta resolucija, ki sicer pomeni zmago Pribičevićeve skupine, ima pa za demokratsko stranko pravi značaj razpada in globokega razdora med Pašičevimi agenti, ki se držijo Pribičevića in pa med pravimi demokrati okrog Davidoviča. Resolucija se glasi: «Poslanski klub demokratske stranke je na sestanku dne 6. in 7. decembra 1922, ko je čul poročilo predsednika g. Ljube Davidoviča o razgovorih, ki so se vodili z različnimi političnimi skupinami, med njimi s Hrvatskim blokom, sklenil: Ko se je ugotovilo, da se v teh razgovorih niti v enem trenutku ni oddaljilo od programa stranke in posebno od vidovdanske ustave, in ko je bilo sporočeno, da so ti razgovori o stvari sami prenehali, odločeno je, da se v novem položaju, ki je nastal vsled vladne demisije, vrše razgovori samo s tistimi parlamentarnimi skupinami, ki sprejemajo kot strankinega kongresa od dne 30. oktobra 1921.» Ko je bila resolucija prebrana, so Pribičevićevi pristaši izjavili, da sprejmejo resolucijo, Davidovičevi pristaši so pa bili proti. Nastal je nov hrup, ki je trajal tri četrt ure. Ljuba Davidovič je zahteval, da se razpravlja o resoluciji. Za resolucijo je glasovalo 42 poslancev, proti resoluciji 30 poslancev, 3 so se vzdržali glasovanja, 11 poslancev ni bilo navzočih. Rezultat glasovanja je iznenadil vse politične skupine, ker nihče ni mislil, da ima Davidovič toliko odločnih pristašev kljub terorju Svetozarja Pribičevića in kljub depresiji radi tega, ker Hrvatski blok ni prišel v Beograd. Glasovanje je bilo javno in je jasno, da marsikdo ni glasoval tako, kakor bi rad. Poslanci, ki so ostali doma, in pa oni, ki niso oddali glasov, tvorijo v klubu takozvani centrum, ki se pa vseh, ki so na vladi. Davidovič je izjavil, da odlaga predsedniško mesto, da ostane navaden poslanec ter se kot tak z drugimi strankami pogaja, kolikor mu drago. Posebno razvneti in nad Pribičevićem ogorčeni poslanci Davidovičeve skupine so pa celo izjavili, da stopijo iz kluba ter osnujejo svojo lastno, pravo demokratsko stranko, ker Pribičevićevi pristaši niso demokrati, tem-

več velesrbski in Pašičevi agenti, ki bi se še najbolj podali v kaki velesrbski stranki.

Izjava dr. Korošca. Dopisniku «Hrv. lista» je dal dr. Korošec sledečo izjavo o občinskih volitvah v Ljubljani: «Rezultat občinskih volitev nas ni iznenadil, v kolikor pride v poštev taktika in delo naše stranke. Ti rezultati so najboljša prognoza za bodoče volitve. Mi smo moderna socijalna stranka in za to smo se vedno borili v parlamentu za socijalne pridobitve. Zato naj nikogar ne preseneča, če gremo skupaj s stranko, ki ima točno določen socijalni program. S komunisti smo stopili v zvezo s takim točno obelženim programom, katerega se hočemo držati in izvršiti. Komunistična stranka bo nastopila v Ljubljani s pozitivnim delom in to je velika pridobitev za državo. Če gremo skupno s komunisti pri občinskih volitvah, to ne pomenja, da smo mi ali oni odstopili od glavnih točk svojega programa. Bolj državniško modro je dovesti komuniste k pozitivnemu delu v državi, kakor pa jih preganjati z izjemnimi zakoni, proti katerim je naša stranka vedno ostro nastopala.»

Poslanec Pušenjak in tovariši so stavili upit 1. na ministra vojne in mornarice, da dovoli vojakom katoliške vere, obisk službe božje ob vseh katoliških praznikih in odredi, da se jim dotične dni ne nalaga opravil oziroma težke službe, 2. na ministrstvo prosvete, da ukine naredbo, po kateri se zahteva, da morajo dijaki, ki študirajo v inozemstvu na lastne stroške, dobiti dovoljenje od ministrstva prosvete. Ta naredba je reakcionarna, nobena država nima take naredbe, omejuje se svoboda dijakov, je pa tudi škodljiva za razvoj našega gospodarskega življenja, ker je mnogo strokovnih učilišč v inozemstvu, katerih mi nimamo.

Po svetu.

Turška zahteva glede morskih ožin. Turški delegat Ismet-paša je izjavil na orientski konferenci, naj bi se pri kontroli morskih ožin uveljavila naslednja načela: 1. Jamstvo za varnost morskih ožin, Carigrada in Črnega morja pred vsakim presenečenjem s kopnega ali z morja; 2. omejitev pomorskih sil, ki bi prihajale v Črno morje, na ta način, da ne bodo tvorile nobene nevarnosti za obe obali ožin in za obalo Črnega morja; 3. vojne ladje ne smejo biti stacionirane v Črnem morju; 4. svoboda prehoda za trgovske ladje v mirnem in vojnem času. V vojnem času bi se Turčija zadovoljila s kontrolo. Turška delegacija je pristavila še nastopne pripombe: Pojm «morske ožine» ne sme vsebovati Marmarskega morja. Brezmiselno bi bilo ustanavljati posebno demilitarizirano cono ob Bosporu. Zadostuje določba, da na obeh obalah ne sme biti nobenih utrdb.

Poljaki na razorožitveni konferenci v Moskvi. — Poljski delegat je izjavil novinarjem: Poljaki upajo, da bo pomenil rezultat konference velik korak v napredovanju mirovne misli v Evropi. Vprašanja naj se razpravljajo praktično in opusti naj se vse, kar bi merilo na zunanji efekt. Doženejo naj se na konferenci tudi dogovori o raznih političnih in tehničnih zadevah ter trgovskih in konzularnih odnosih med sovjetsko Rusijo in sosednimi državami. Konferenca končno gotovo pospeši ureditev medsebojnih odnosov držav, ki se je udeležujejo.

Beleške.

Wranglovske šole v Jugoslaviji. Med ministrstvom prosvete in med Wranglovci je prišlo do nekakega spora, ker hoče ministrstvo Wranglovske šole imeti pod kontrolo, Wranglovci se pa upirajo. Ministrstvo hoče kontrolirati Wranglovske kadetne šole, ker se je v «Prosvetnem Glasniku» oglasil beograjski vseučilišni profesor Košutič ter opisal to Wranglovsko «prosveto» kot pravo mlakužo nemorale in neznanosti. V naši državi so trije kadetni korpusi: ruski v Sarajevu s 327 učenci in 30 nastavljenici, ki stane državo mesečno 186 tisoč 240 dinarjev, donski v Bileću, Hercegovina s 335 učenci in 34 nastavljenici, država plačuje za to šolo mesečno 200 tisoč dinarjev in končno je še tretji kadetni korpus in sicer krimski v Strnišču, ki naj bi bil najslabši. Gojenci teh korpusov se ne morejo izključiti, temveč se lahko samo predstavljajo iz ene šole v drugo. To «kazen» kadeti seveda izkoriščajo in če se nemu v Bileću več ne dopade, pa nekaj napravi, da se ga premesti v Sarajevo. Kolikor se ne kraje iz navade in pokvarjenosti, toliko so tatvine in razni izgredi samo radi takega prestavljanja na dnevnem redu. Učenci in učitelji, kadeti in oficirji so raztrgani in ušivi ter se neprestano kregajo med seboj. Najhujši so oni, ki so že vse šole obiskali ter se povsod naveličali. Vsi brez izjeme so moralno na nizki in celo na najnižji stopnji. Izprijeni so in podivjani. Mladi nočejo ubogati starejših in oni, ki so bili v vojni odlikovani, ranjeni, ki so enkrat trpeli, drugič pa rajali in plenili, si želijo nazaj med boje in pustolovščine, ker svojim navadam na razuzdanost, pijanost in nasilje po teh šolah ne morejo več zadostiti. Grde besede, psovke, surove šale, na-

Vadni so pojavi. Stari prodajajo, kar dobijo, mladi pa kradejo. Vse se dela brez vsake kontrole. — Posebno okuženo in strašno je v Strnišču. Tam je neki kadet Hacanov, ki je iz rodbine, ki ima vse polno samomorilcev, ustanovil klub — samomorilcev. Slaboživčni mladeniči se zbirajo ter prisegajo, da se bodo ubili. — Mnogo se jih je že ubilo, v prvi vrsti seveda oni, ki trpijo na kaki neozdravljivi bolezni; jetika, sifilis in drugo hudo razsaja po teh ruskih taborih. Nekoč so 8 kadetov, menda članov samomorilskega kluba, vozili iz Strnišča v Beograd, med potom pa v vagonu eden sam sebe ustrelil, drugi pa ubije svojega tovariša. — Moralnih pravil ni nobenih, razuzdanost in pokvarjenost je edino ozračje teh ljudi in to samo radi tega, ker Wrangel s silo tlačil vse ruske emigrante v take korpuse ali šole in če imajo za to še tako malo volje in če bi tudi radi kje drugje postali koristni člani človeške družbe.

Avtentično poročilo. Kristanov «Naprej» piše v svoji številki 274 ob priliki izida ljubljanskih volitev doslovno sledeče: «Dobili smo baš toliko glasov, kolikor imamo naročnikov «Napreja». No, enkrat so bili «Naprejevi» res jasni in odkriti! V žalosti težko skrivajo celo duševno revščino. Nekaj bi se lahko pristavilo, pa bi bilo tudi resnično: Kristan zapušča Belje in bo nesel s seboj več kronskih milijonov, kakor ima ljubljanskih pristašev, z milijoni pa bodo Kristanovci naprej delavce vlekli za nos!

Hribar, ples ujedinenja in dijaki. Za mariborski ples je nakazal pokrajinski namestnik Hribar 50 tisoč kron. Mariborska elita je torej dobila podporo za ples, med tem ko revni dijaki po srednjih šolah v Mariboru gladujejo in mestni reveži zastoj pričakujejo za ta slavnostni dan majhnega priboljška. Sicer je znano, da Hribar niti kot župan, niti kot agent ni imel srca in smisla za socialne naloge, toda kot pokrajinski namestnik bi lahko imel širše obzorje in bi pač moral bolje uporabljati državne fondne, da vzgoji med širšimi sloji ljubezen do države.

Sladkor za državne nameščence. Za vso mogočo vabo in mano za državne nameščence je prišla sedaj tudi sladkorna. Ko so se vse obljube o povišanju plači, o plači v zlati valuti, o nabavnem prispevku, o draginskih dokladah itd. razkrinkale kot laž, je začela policajdemokracija in radikalija obetati sladkor in tega naj bi bilo toliko, da bi se vsi državni uslužbeni s svojimi družinami vred lahko zagreblili vanj ter si z njegovo sladkostjo pregnali vse trpke in grenke občutke dose-danjih lažnjivih obljub od vlade, ki hoče imeti državnega uslužbenca za žogo, s katero se lahko igra. Sladkor bi se moral plačati naprej in sicer 20 K za vsak kg, kedar bi prišel, to bogznaj, razni oblastniški ciniki bi pa šli najbrž še tako daleč, da bi rekli: Saj uslužbenecem se ne gre tako slabo, ker se imajo sredi mesca nekaj denarja. — Sladkor je sama vaba za neumne tiče, pametni državni uslužbeni ga odklanjajo, naj ga liže sam dr. Žerjav in pa gospod pragmatika Reiser.

Na agitacijo za naše liste!

Volitve za beograjsko skupščino so pred durmi. Najbrž jih imamo okrog Velike noči. Pri teh volitvah hočemo popolnoma poraziti demokrate, samostojneže, pa tudi socialne demokrate s komunisti vred. Zmagati mora na celi črti Slovenska ljudska stranka. Najboljše orožje pri volitvah pa je mogočno razširjeno, dobro časopisje. Zato pa Vas kličemo vse, ki ste naši pristaši in somišljeniki, na neumorno agitacijo za naše časopise. Obracamo se do vrlih katoliških znanih in nen, do navdušenih mladeničev in zgovornih deklet, do Orlov in Orlic, do članic Marijinih družb in Dekliških zvez, da stopite po celi Stajerski skupaj in napravite agitacijske odbore za katoliško časopisje. V vsaki župniji naj se ustanovi agitacijski odbor. Armada naših somišljenikov je ogromna in če ta armada cela poseže v agitacijo, je zagotovljen sijajen uspeh.

Agitaciji za naše liste hočemo posebno posvetiti čas od prihodnje nedelje to je od 10. decembra do Božiča. V tem času mora biti cela Stajerska preprežena z gibljivimi agitatoricami in agitatorji, ki bodo šli od hiše do hiše, od osebe do osebe.

Kako se naj vrši agitacija?

Da bo agitacija uspešna, prosimo svoje prijatelje in zaupnike:

1. Skličite najgiblnejše naše pristaše, in sicer iz vsake vasi ali občine k posvetovanju, kjer se dogovorite o načinu agitacije. Osnujte si agitacijski odbor.

2. Pošljemo Vam lepake in letake za agitacijo. Lepake nabijte pri cerkvi in na drugih prometnih mestih, letake pa naj kaka oseba razdeli pred cerkvijo po službi božji med ljudi. To osebo lahko nagradite na naš račun.

3. Agitacijo morate razviti od hiše do hiše, od osebe do osebe. Pri vsaki priliki povzdignite svoj glas za razširjanje listov.

4. Za agitacijo porabite posebno našo vrlo mladino. Orle, Orlice, Marijine družbenice, Dekliške zveze, pa tudi druge agilne može in žene pritegnite k agitaciji.

5. Na agitacijo naj gredo vedno po dve in dve osebi, ki znata dobro govoriti in ki ste splošno znani in spoštovani.

6. Dan, oziroma čas za agitacijo si določite sami po Vaših krajevnih razmerah. Razvijte pa agitacijo še pred novim letom, da novi naročniki liste že v januarju dobijo.

7. Vsi nabiralci, oziroma nabiralke naročnine naj vpišejo vse stare in nove naročnike, ki jim plačajo list, v nabiralno polo, in sicer naj zapišejo natančno ime, stan, kraj, pošto in znesek, ter naj pri vsakem pristavijo

ali je star ali nov naročnik. Vsak, ki takrat, ko plača naročnino, lista več ne dobiva, je nov naročnik. Ako se to povsod dostavi, da je naročnik star ali nov, se nam s tem delo silno olajša in naročniki bodo list redno dobivali.

8. Nabiralci in nabiralke naročnine naj seznam vpisanih naročnikov in denar vsaj tedensko oddajo vodji agitacijskega odbora, da ga odpošlje upravištvu v Mariboru. Seznam naročnikov in denar naj se odpošlje obenem, ker se nam s tem delo olajša.

9. Vse stroške, ki jih imate z odpošiljanjem, si takoj zaračunite in odračunajte od nabrane vsote.

10. Nabiralnih pol Vam letos ne bomo doposlali, ker se jih lansko leto nabiralci niso mnogo posluževali, ampak so vzeli rajši navadni papir, drugi pa so nara imena javili potem dopisnic. Prosimo Vas, da kupite tam na naše stroške navadno polo papirja, na katero potem vpišete naročnike, in sicer ločena na poseben list naročnike «Slovenskega Gospodarja», «Straže» in «Glasnika».

11. Vsak novi poluletni ali celoletni naročnik dobi list do novega leta zastoj, to se pravi, naročnina se mu vpiše od novega leta naprej, list pa začne takoj dobivati, ko nam ga javite.

12. Mnogi bi si list radi naročili, pa ne vedo, kako naj to storijo. Zato bi bilo dobro, ako date na naše stroške ob nedeljah pred cerkvijo oznaniti, da se bode sprejemala naročnina v kakem prostoru blizu cerkve, na primer v bralni sobi, ali da se bodo tam izpolnjevale položnice, katere naj prinesejo s seboj. Na dotičnem prostoru naj potem čaka kdo, da tistim, ki se oglasijo, pomaga.

Zdaj ob novem letu naj se razlega povsod le ta apostolski klic: «Proč z brezverskim časopisjem iz slovenskih hiš! V vsako hišo pa vsaj en katoliški list!

Glavni agitacijski odbor za katoliško časopisje v Mariboru, Cirilova tiskarna.

Za katere liste urejamo mi agitacijo? Brezverski časopisi pokvarijo ljudstvo. Vsi listi demokratske, samostojne, socialistične in komunistične stranke so proti veri in cerkvi, smešijo verske resnice, in se norčujejo iz krščanskega ljudstva. Zato proč z njimi iz krščanskih hiš! — Vsaka katoliška hiša mora imeti vsaj en katoliški list, ki brani sv. vero in cerkev, ki se poteguje za katoliške šole in zagovarja katoliško ljudstvo. Priporočamo Vam te-le časopise kot dobre in katoliške: «Slovenski Gospodar» izhaja enkrat na teden in stane celoletno 25 dinarjev, pol letno 12.50 dinarjev, četrtletno 6.50 dinarjev. Naročnina se pošlje na upravištvu «Slov. Gospodarja» v Mariboru. — «Straža» izhaja trikrat na teden in stane: Celoletno 60 dinarjev, polletno 30 dinarjev, četrtletno 16 dinarjev in mesečno 6 dinarjev. Naročnina se pošlje na: Upravištvu «Straže» v Mariboru. — «Glasnik Najsvetejših Sre» je najlepši nabožni list. Izhaja enkrat v mescu in stane celoletno 5 dinarjev. Naročnina se pošilja na: Upravištvu «Glasnika Najsv. Sre» v Mariboru. — Imenovani časopisi so glasila Kat. Slov. Ljudske stranke, oziroma Kmetске zveze. Ti listi so pravi katoliški, pa tudi pravi kmetški in ljudski listi. 1. Ti listi odločno branijo katoliško vero in sv. Cerkev proti verskim sovražnikom, samostojneži, liberalci in socialni demokratje pa jo napadajo in smešijo. 2. Ti listi se potegujejo za kršč. šolo in vzgojo otrok proti nakanam framasonov, Pribičevića, demokratov in samostojnežev, ki hočejo brezversko šolo. Zato se ti listi borijo zoper sokolstvo in sokolske, brezverske učitelje. 3. Ti listi pišejo za samostojnost in avtonomijo Slovencev in zahtevajo, da morajo v svojih zadevah odločevati Slovenci sami, ne pa srbske stranke, samostojneži pa so glasovali za centralizem ter so s tem Slovence izročili pod nadvlado srbskih strank. 4. Ti listi ostro nastopajo proti zvišanju davkov, samostojneži in demokrati pa so glasovali za vse nove davke. 5. Ti listi zahtevajo pomoč ljudstvu, ki je trpelo vsled suše, povodnje in toče. 6. Ti listi se potegujejo za vse trpeče stanovce: za kmete in delavce, za uradnike, železničarje, cestarje, žandarje in vojake, so torej njihovi pravi prijatelji. 7. Ti listi so proti vsaki vojni ter zahtevajo mir. Zato so tudi proti vsem izdatkom za novo orožje. Samostojneži pa so glasovali za to, da dobi vojni minister 800 milijonov dinarjev za puške in kanone. 8. Ti listi zahtevajo, da naj naši fantje odslužijo vojake doma na Slovenskem, da se naj številno vojaštva zmanjša za polovico in da se službena doba skrajša na 6 mesecev. Samostojneži in demokrati so pa proti temu. 9. Ti listi so hudo bičali slabo ravnanje z našimi vojaki ter so zahtevali za nje pošteno hrano in obleko, samostojneži pa so izjavili, da se našim fantom v Srbiji dobro godi in jim ničesar ne manjka. 10. Ti listi so se odločno potegnili za naše rekrute, katere so lani v najhujši zimi peljali v Srbijo, tako da jih je okrog 600 umrlo. Samostojneži za rekrute niso nič storili. 11. Ti listi so pisali neustrašeno zoper vojne-ga ministra Žečevića, ki je bil kriv smrti nedolžnih rekrutov ter so ga spravili na zatožno klop. Samostojneži in demokrati pa so glasovali zoper kaznovanje vojnega ministra. — Ti listi so res pravi in edini prijatelji katoliškega ljudstva, zato pa, Slovenci, naročite si jih in agitirajte za nje od hiše do hiše! — Glavni agitacijski odbor za katoliško časopisje v Mariboru, Cirilova tiskarna.

Dnevne novice.

Jasen račun. Demokratski mladini in zajedničarski starini s fiktivno socialno NSS ne morej preloeti ljubljanskega poraza. Posebno pa vse njihovo časopisje farizejsko škandalizira nad dejstvom, da je šla na

verskem stališču stoječa SLS s komunisti. Gospodje, napravimo jasen račun! Kdo nam je vzel dejansko versko pravno vzgojo, kdo zatira naše verske šole, kdo naše Slomškarje? Demokrati in ne komunisti! S kom se laže sestanete in dogovorite s poštnim nasprotnikom ali varalciami? Gotovo s poštenimi nasprotniki. Demokratje in samostojni so nas varali od prevrata do sedaj. Varali so z «nacionalizacijo», kjer so le posamezniki z ostudno zlorabo narodnosti skrbeli za lastni žep. Varali ste nas, ko ste zagotavljali, da bomo po prevratu sporazumno delali, pa ste nas natolcevali osebno in po svojem časopisju. Čelo vaše politično delo od prevrata je ena sama vrsta dejanj politične nepoštenosti proti nam kot zastopnikom večine slovenskega ljudstva. Ali ste bolj verni, kakor komunisti?! Ne niste bolj verni, ampak čisto zanesljivo bolj licemerski hinavski in neznačajni v verskih zadevah. In ker je tako, moramo pred vsem vam vzeti povsod politično moč, napraviti vas neškodljive iz moralnih, gospodarskih in političnih ozirov. Vzamimo za pojasnilo še Maribor! Mislite, da se naša poštna stranka zamore oblatiti z zvezo z vami, dokler so odločilni pri vas ljudje Voglarjeve kakovosti in gospodarski ženi Irgoličeve in Pfeiferjeve baže, ki slovensko gospodarsko življenje osramotijo in naš slovenski napredek onemogočijo. O tem premišlujte!

Ven z banditi! V svojem uvodniku je dne 9. dec. «Jutro» zapisalo stavek: «Ljubljanski škof je hotel menda s svojim nastopom pri volitvah javno manifestirati, kakega mišljenja da je on in njegova stranka tudi glede atentata, ki je bil od strani komunistov uprizorjen na našega kralja». Ni mogoče pokazati več moralne gnjilobe in zlobe, kakor je v teh vrsticah. Edini primerni odgovor na to je: pristaši, podvojite, poddeseterite svoje delo, da izrežemo in izperemo gnjilobo liberalnih mladincov in njihovih samostojnih priveskov. Posebno paznost posvetite najostudnejšim slugam liberalizma in centralizma: učiteljstvu na deželi, ki zavživajo «Jutrovske» hrano.

Sramotni petolizeci. «Učiteljski Tovariš» prinaša v zadnjih številkah v zakonskih predlogih in razpravah v UJU same srbo-hrvatske članke. Slovenska beseda je izginila. To je sistematično petolizništvo slovenskih izdajic. Prej si niso razni Kaltenebergerji in Netolizki, Schwarzji in Attemsi mogli dovolj zavarovati svoje zadnje strani, kamor je silila ta laži slovenska gospoda z zelo pičlimi izjemami, sedaj jim ne morejo suženjske narave ubiti tudi Srbi. Ubogo naše ljudstvo, da ima za vzgojitelje takšne ljudi in jih za njihovo liberalno delo in suženjski posel razmeroma tako dobro plačuje.

Minister Pucelj pod varstvom srbijskega žandarja. Demokrati in samostojneži imajo strašno slabo vest, kakor nekdanj avstrijski in nemški cesarji, so demokratski ministri in z njimi vred samostojni velikan Pucelj zastraženi od oborožene sile, od žandarjev. Ko se je Pucelj vozil po češkem, je imel seboj žandarja iz Beograda. Oboroženi Srbin je stal Pucelju ob strani na železnici, na vozu, na avtomobilu, v hotelu in celo — na stranišču. Ko se je pretekli teden vozil Pucelj v Prekmurje in na Murško polje na samostojne shode, je zopet imel ob svoji strani čuvarja, oboroženega od pet do glave, beograjskega žandarja. Gladen in žejen je vršil Srbin svojo službo in ves čas voznje iz Beograda čuval dragoceno življenje Puceljevo. Minister pa ni ime toliko čuta, da bi revežu-orožniku kupil večerjo ali kos kruha. Beležimo to interesantno vest, da bodo ljudje znali, kako nemirno vest imajo naši nasprotniki.

Zgodovina bo beležila. Zadnji «Kmet. list» prinaša govor samostojnega poslanca Rajerja na občnem zboru SKS v Ljubljani. Med drugo slabostjo slamo je izrek tudi sledeče: «Mislim, da nam bo tudi zgodovina priznala kot zaslugi, da smo z našimi devetimi glasovi omogočili sprejem ustave.» Hvala g. Rajerju za te besede! Zgodovina Slovenije gotovo ne bo pozabila beležiti, da je bil ravno klub samostojnih poleg demokratov oni plačani Efijalt, ki je prodal samostojnost Slovenije in izročil Slovence na milost in nemilost Beogradu. Osebito si bodo zapomnili slovenski kmetje «zgodovinsko» delo samostojnih izdajic.

Tužna vest. Gospod ravnatelj mariborskih demokratskih časnikarskih podjetij znani g. V. Spindler nanzanja svojim pičlim političnim sorodnikom, da je že zopet legel k večnemu počitku pred kratkem na novo pozivljeni «Narodni list». Mariborski demokratje so se pred par mesci oprileti gesla: napredna inteligenca na deželo! Da bi se pa razširila demokratska stranka tudi med kmeti, so osnovali na inicijativo Spindlerja «Narodni list», ki je pa životaril komaj nekaj mesecev in izhajal v 600 izvodih, katero so pošiljali po mariborski okolici največ brezplačno. Edini plačujoči naročnik Spindlerjevega lista je bil menda Ivanjkovski Petovar. Gospod ravnatelj Spindler je svoj «Narodni list» položil v grob že v drugič in gotovo zadnjič. Gospodu Spindlerju naše sožalje in naj bo pripravljen tudi na smrt «Tabora» in «Marburgerice» in mu bo potem še ostal samo naslov «ravnatelj» brez časnikarskih podjetij. So na svetu ljudje, ki se jim vse izjalovi, za karkoli primejo in med take nesrečnejše lahko štejemo poleg Žerjava in Kukovca tudi g. Spindlerja.

Zadružni kongres za celo državo se vrši v Splitu v razpravljalno o zelo važnih vprašanjih in sicer: 1. o zadružnem zakonu, 2. o vinarških zadrugah in vinskih krizi v Dalmaciji, 4. o morskem ribarstvu, 5. o drugih produkcijskih panogah v Dalmaciji. O kongresu, ki je velevažen za razvoj zadružništva v celi državi, bomo priobčili obširno poročilo.

Zborovanje SLS v Framu pri Mariboru. Pri nas že dolgo ni bilo političnega shoda naše stranke. Bil je potreben. Za nedeljo, dne 10. decembra, po rani maši je

skical naš narodni poslanec Zebot zborovanje v prostore gostilne g. Pohar. Zbrali smo se v lepem številu. Navzoči so bili tudi zastopniki SKS in socialistov. A pohvalno moramo omeniti, da so bili mirni in so se izjavili, da odobravajo taktiko in delovanje naše SLS. Shod je otvoril domači g. župnik, ki je omenjal sijajno zmago v Ljubljani. Za predsednika shoda je bil izbran župan lepe framske občine, g. Šmirmaul. Poslanec Zebot nam je v poldrugournem govoru pojasnil sedanji politični in gospodarski položaj. Njegova izvajanja, podprta z dokazi, so izvala pri vseh zborovalcih pritrdjevanje. Po shodu smo se zaupniki in volilci še dalje časa posvetovali s poslancem in mu izročali naše želje. Pri nas in v širni okolici si ljudstvo iskreno želi novih volitev v parlament, da popravi nepremišljen korak iz leta 1920.

Petindvajsetletnica prošovanja. V soboto, dne 9. decembra t. l. je preteklo petindvajset let, odkar je bil imenovan za prošta v Novem mestu mil. g. dr. Sebastijan Elbert, takrat škofijski tajnik v Ljubljani. Tekom svojega 25 letnega delovanja je kot prošt in voditelj novomeškega kapitelja storil mnogo dobrega in koristnega za Novo mesto in dolensko ljudstvo sploh ne samo v verskem, marveč tudi v gospodarskem kulturnem in socialnem oziru. Za njegovega prošovanja se je prenovila kapiteljska cerkev, kot občinski svetovalec je s svojim vplivom marsikaj slabega preprečil in inicijativno sprožil marsikatero dobro stvar. Zlasti se je mnogo trudil za podaljšanje dolenske železnice, za nov, železni most čez Krko in za ustanovitev ženske bolnice. Tudi kot dolgoletni član krajnega in okrajnega šolskega sveta je s svojo prosto vedno vstrajno, požrtvevalno in z vso potrebno odločnostjo dosegal v korist učence se mladine zhatnih in trajnih uspehov. Novo gimnazijsko poslopje je temu viden dokaz. K njegovi petindvajsetletnici mil. g. proštu dr. Elbertu najiskrenejše čestitamo!

Duhovniška tretjeredna skupščina ima v petek, dne 15. decembra, ob 5. uri zvečer mesečni shod.

Ptujski Hutter pred kazenskim sodiščem v Mariboru. Znani ptujski velenec Hutter, ki je zastrupljal pod rajno Avstrijo z žganjem kmetško ljudstvo po Ptujskem polju, se je vendar enkrat zapletel v nevarne kazenske mreže. Ko je po polomu nehala nečloveška trgovina z žganjem, je začel gospod Hutter z vinsko trgovino. Kakor je bil g. Hutter nepošten pri razpečevanju žganja, istotako je začel tudi pri vinskih kupčijah ljudi opehariti s svojim spančanim vinom. Gosp. Hutter je prodal dvema vinskima trgovcema v Mariboru skupno 24 hektov vina. Kemična preizkušnja Hutter jevega vina pa je pokazala, da je vinu primešan jabolčni, ki je vino skalil ter pokvaril. Mariborska trgovca sta vložila proti Hutterju tožbo. Do končne razsodbe ni prišlo, a jasno je, da bo Hutter pogorel in prejel zaslužen kazen. Je res škandal, da poskuša bogatim kot je Hutter v naših tolikanj vinorodnih krajih goljufati naše poštene vinske trgovce s svojim ničrednim pančcem. O Hutterjevi nagradi pred sodiščem se bomo pisali in opozarjamo na tega poštenjaka naše vinogradnike in vinske trgovce, da ga ne bodo podpirali in prejeli od njega za drag denar skvarjeno vino.

K proslavi ujedinenja. Izgredi fašistov v Novem Sadu in Petrovaradinu imajo pravi razbojniški značaj. Uredništvo «Delbačke» je bilo prazno, ko so divjaki manj navalili. Uredniki so šli po svojih privatnih opravilih in napadalci so našli vse brez varstva in obrambe. Najprej so razbijali, potem so pa še bombo vrgli v uredniško sobo, ki je bila ob eksploziji na mah razdejana, v kolikor to še prvi naskok fašistov še ni opravil. Policaji bi morali videti druhal, ki je ob prvem navalu dovolj razgrajala in razbijala, pozneje celo bombo metala, pa se ji je zdelo vse to menda nekaj slavnega baš za praznik in ni hotela ne videti ne slišati, še manj pa posredovati. V Petrovaradinu, kjer so razbili fašisti izložbe po glavnih ulicah in trgih, se izgovarjajo sedaj na to, da je občinski odbor blokaški in da je našaš izdal obvestilo, naj bodo trgovine samo eno uro med parado zaprte, drugače pa odprte. Izložbe so se razbijale ob belem dnevu in to samo pri Hrvatih in Svabih ter Madžarih in pri tem je padlo 200 revolverjskih strel, policaja pa ni niti malo posredovala, če tudi je bilo fašistovskih dijakov manj od sto z vso druhaljo, ki je odobrvala in spremljala to divjaško početje. — Ko so v Mariboru od gotovih in dobro znanih krogov nahujskani vandali razbijali izložbe, se je tedanjji policijski šef dr. Seneković izgovarjal, da so mu tudi tržačanski policaji zrasli čez glavo kakor fašisti italijanski vladi, nižje doli pa, kakor vidimo, še hujske, ker se izgovarjajo na občino, češ, da ni dala lokalov zapreti, ko vendar Beograd ob vseh praznikih noče zamuditi svojega «kšefta» ali «zarade» ter tudi ob obletnici ujedinenja obdrži svoje trgovine brez vse škode odprte. Beograd je seveda Beograd, tu ni «protidržavnosti» ker je ta naložena samo katoliškimi, muslimanskimi in sploh prečanskim elementom, menda iz same ljubezni do vidovdanske ustave, ki pravi, da so vsi enakopravni.

OBUPNI KLIC SLOVENCA-KOLONISTA IZ MACEDONIJE.

(Priobčujemo pismo dobesedno).

Vsled slabo prevdarjenega naseljevanja v tukajšnje kraje od strani naših vladnih organov, smo obsojeni mi priseljenci, da enostavno poginemo od gladi, zime in splošnega siromaštva, oddaljeni in zapuščeni od naših rojakov brez vsake pomoči, izročeni grozni smrti. — Obracam se s prošnjo do vas, blagovolite nabrati in doposlati starih oblačil in čevljev, ki vam jih nudi v izobilju božično drevesce izpod gorke hiše, ki je mi tukaj ne poznamo. Brez hiše, brez drv, brez vsake, tudi najslabše hrane, brez kruha, brez živali, brez obdelane zemlje, a zima strašna, od vetrov, tako, da ljudstvo umi-

ra le edino od gladi in zime, kar se je tudi proti vsemu zatajevanju in vsemu junaštvu za vzdrževanje tudi meni vsled zime in lakote zgodilo, da mi je umrla žena, kar je zdravniško komisijonelnim in sreskim potom ugotovljeno in potrjeno.

Ostali sem torej sam z otroci treh fantov v starosti 22, 20 in 13 let ter s hčérami od 18, 16 in 15 let. Vsi smo v pravem smislu besede nagi in bosí, brez vsake, tudi ene obleke in obuvala, brez posteljine, brez odeje ali koca. Smo v neizmerno žalostnem položaju, lačni, bolni. Šli smo iz Slovenije dobro oskrbljeni z obleko, jedilom in semenom, a tukajšna grozna suša nam je vse uničila, vse se je posušilo in niti seme ni vzkliko. Kaj bo torej sedaj?

Ostali smo brez vsejane zemlje. Te dni v zimi, ko ne moremo več sejati, je dobila vsaka hiša 500 dinarjev za semena. Dobili smo torej okroglo za 100 kg semena. Kaj bo iz tega semena vzrastlo, razsodite lahko sami, da niti semena nimamo za prihodnje leto do polovice (15 ha). A kje je hrana, kje še ugodna letina? Dobili smo po 60 dinarjev na osebo za prehrano. Kaj se za ta denar tukaj kupi in kako dolgo se s tem živi, lahko uganete sami.

Zadnje paro porabim za to le pismo, ker nimam sploh nikakega denarja. V obupu tavajoč se obračam torej do vas, prosim prav lepo za različno obuvalo, obleke in posteljino. Staronaseljenci, Macedonci so vsi v kožuhih in volnati obleki, a jih še zebe. Kaj pa bo z nami, ki nimamo nikake obleke, ne drv, ne hiše?

A nas Slovence se še posebno prezira od vseh strani Zajednice. Pravijo, da smo cigani, da hočemo državo varati. Teško nas vidijo, ker niso menda milijonarjem prodali zemljo.

Nadalje vas prosim, ako vam je mogoče po en list lista «Slovenec» ali «Slov. Gospodar», brezplačno pošljati, da vsaj vemo, kaj se godi.

Zaupajoč vaši dobri volji, vaši darežljivosti, prosim ljube slovenske rojake za obleko, obuvalo, posteljino, ali mogoče še kaj naših jedil, da mi ne pogine cela obitelj od zime in gladi.

Krasti ne smem, a beračiti se sramujem. A sila kola lomi, družina pa krepa. Prosim vas torej, pomagajte.

G. Kerenčič, gostilničar na Pesnici, se je dal voliti v okrožni ali oblastni odbor slaboglasne in za celokupno naše ljudstvo pogubonosne samostojne stranke. Ta mož vedno rad zatrjuje svojo nepristranost in nikakor ne zametuje, ako pristaši SLS iz Pesnice in okolice zahajamo v njegovo gostilno. Da je g. Kerenčič nasedel besedam domišljavega Lipovška in slaboznanega g. Mermoljev, se marsikateri od nas čudi. Celo prejšnji odlični pristaši SKS gg. Flejšaker, Hojnik i. dr. so spoznali, da je SKS ustanovljena samo za dobrobit raznih Mermoljev, Pucljev itd. in g. Kerenčič kot gostilničar se da voliti v odbor te propadajoče stranke! Čestitamo, g. Kerenčič!

Boj za Hlidžu — kopaljšče blizu Sarajeva, kamor se Pašič po navadi hodi odpočivati. Razpisano je mesto direktorja tega kopaljšča. Prosilcev je bilo 15, od teh nekaj kancelistov, neki načelnik iz Srbije, dva zdravnik, dva novinarja in eden bivši kapral. Tekma za to mesto je silna, pa se ministrstvo za zdravje naravnost bombardira s priporočili, prošnjami, intervencijami itd. Direktor ima plačo po sedmem plačilnem razredu, prosto stanovanje ter luč in kurjavo. Sarajevski listi pravijo, da ima sedaj najboljšje šance za to mesto neki musliman iz Sarajeva, ker je tudi musliman minister zdravja, če pa Pašič sedaj ministrske stolčke kako drugače postavi, potem se bo pa tudi musliman — obrisal.

Detomor. Porotno sodišče v Novem mestu je obravnavalo 30. m. m. pod predsedstvom g. deželnosodnega svetnika dr. Fischingerja zanimiv slučaj neke Marije Brezovšek iz Gorice, ki je bila obtožena detomora. Skraja je nekoliko priznala, potem se pa začela umikati. Pljučni požuk na zadavljenem detetu je v zvezi s spretnim izpraševanjem podal končno nepobitni dokaz, da je dete živelo, ko je prišlo na svet. V pravnem pouku je opozoril predsednik porotnega sodišča porotnike tudi na vest in ostavne določbe, ki govore o tem dandanes kočljivem predmetu. Porotniki so potrdili krivdo z 9 glasovi, na kar je bila obsojena nečloveška mati na 3 leta težke ječe.

Požar v Makolah. Prejšnjo nedeljo zvečer je v Makolah zgorela hiša, ki je last tamošnje Posojilnice. — Zgorela je stavba, v kateri je nastanjen konzum in uradni prostori Posojilnice. Pravčasno so še otefli poslovne posojilnične knjige. Škoda je ogromna, ki je le deloma krita z zavarovalnino. Zborovalna dvorana je nepoškodovana. Ogenj je nastal baje vsled tega, ker so orožniki, vrnivši se od neke zabave, premočno zakurili v peč.

Detektiv jih je potegnil. Štiri trgovci so se vozili te dni iz Velikega Bečkereka v Vršac in so med vožnjo radi dolgega časa kartali. Na neki postaji pa pride v njihov voz nepoznan človek v spremstvu žandarja. Nepoznanec se legitimira kot detektiv, odvzame trgovcem karte in zapleni še 250 dinarjev. Kmalu za tem je izjavil žandar, da mu je laži detektiv pobegnil z globo.

Žrtve sneženih metežev v Dalmaciji. Zadnje dni minulega mesca so divjali po Dalmaciji neobičajni sneženi meteži. Metež in nenavadni mraz je napravil do pol milijona dinarjev škode med živino, ki je bila zunaj po pašnikih. V selu Kijevo so našli šest zmrznjenih pastirjev, a jih je še več, ki se niso vrnili domov in jih sedaj iščejo po zametih. Zmrznjenih žrtev niso mogli nesti na nosalih na pokopališče, ampak so jih privezali po dva in dva na konja in še tako so jih komaj odpremili na mirodvor. Nedaleč od Šibenika se je mudil neki težak Peter Črnljan, 75 let star, po opravkih v mestu.

Vračajočega se iz mesta proti domu ga je zalotila snežena burja. Burja je vrgla starca ob tla kakih 300 korakov od doma. Mož je sicer vpil in klical na pomoč, a nikdo ga ni slišal v groznem viharju. Ker starca le ni bilo domov, ga je šla drugo jutro žena iskat in ga je našla zametnega v snegu ne daleč od kočje. Ko so nesrečneža malo živega prenesli na gorko, je izdahnil. Pokojni je imel štiri sine, ki so mu pa vsi padli v svetovni vojni. V vrlički okolici so konstatirali, da je poginilo vsled sneženega meteža 2000 drobnice in 250 glav večje živine. Nekaterim seljakom je zmrznila ter poginila prav vsa živina. Sedaj vlada po Dalmaciji vedro, jasno in toplejše vreme.

Kozli kot vrtnarji. Zadnje mesce so bile tatvine na obeh zagrebških kolodvorih na dnevnem redu. Policija je dognala, da je na delu dobro organizirana ter večja vlomilska družba. Pokradeni in oropani so bili po največ tovorni vagoni, v katerih je bilo sukno, platno, sladkor, moka in druge take življenjske dragocenosti. Nekako v sredini minulega mesca je javil zagrebški krojač Ljudevit Präger policiji, da mu je ukradeno na južnem kolodvoru sukna v vrednosti 25.000 dinarjev. Pri tej priliki se je posrečilo redarstvu, da je odkrilo celo družbo uzmovičev, ki so bili — železniški nastavljenji. Dosedaj so zaprli devet vlomilcev ter tatov, katerim so dokazali, da so si prilastili tujeja blaga v vrednosti — 250.000 dinarjev. Zanimivo je tudi, da so bili nekateri od aretirane deveterice večkrat v noči nastavljeni kot čuvaji za blagovne vagone. Tatovi so stražili tatove in ko so vlomilci opravili svoj posel, potem so stražarji celo streljali in klicali železniško osobje na pomoč. Ko se je zbralo več železničarjev krog straže, je ta izjavila, da so zlikovci že pobegnili in da je došla pomoč prepoznano.

Iz Maribora.

Slovenska ljudska stranka vabi somišljenike iz Maribora na ljudski shod v pondeljek, dne 18. decembra 1922 v Gambrinovo dvorano v Mariboru, Gledališka ul. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. — Dnevni red: 1. Politični položaj, poroča član Jugoslovanskega kluba. 2. Občinsko gospodarstvo v Mariboru, poroča član mestnega sveta dr. Josip Leskovar. — Vabimo vse naše somišljenike in prijatelje, da se v obilnem številu udeležijo zborovanja. Stojimo pred raznimi dogodki. Pristaši, na plan! — Izvršilni odbor SLS za mesto Maribor.

Člani širšega odbora SLS in zaupniki naše stranke so javljeni, da pridejo v torek, dne 12. decembra, točno ob 8. uri zvečer v dvorano gostilne Orovič v Vetrinjski ulici na važno sejo. Kdor od odbornikov ali zaupnikov ne dobi vabila, naj smatra to notico kot povabilo.

Je to umetnost? Kakor slišimo, pripravljajo nekateri mariborski gospodje pod krinko umetniškega kluba «Grohar» posebno plesno prireditev, katero nazivajo «Japonsko noč.» Ne vemo, če je v skladu s cilji in stremljenji slovenskega umetniškega kluba, da potroši denar in energijo za eno samo pretirano plesno zabavo, ljudem pa natvezuje, da hoče povzdigniti umetniški dom. Gotovo pa vemo, da so takšne razkošne, nesmiselne priprave izzivanje bednih in trpečih v dobi, ko trpimo vsled gospodarske krize. Baje nameravajo postaviti v Götšov dvorani nekega Buda, pravilno: «Butelna.» V njegovem trebuhu bodo igrali godci, klanjale se mu bodo pa «device» in — pijanci. Ali res ni mogoča več poštena zabava brez sramotjenja vere, pa naj bo to katerakoli in brez zasmehovanja mož, ki so imeli najplemenitejšje naméne? Hvala lepa za tako umetnost in za stremljenja takšnih umetnikov!

Neumestna darežljivost. Za japonsko prismodarijo v Götzovi dvorani baje postavi stavbenik g. Kiffmann vse zastoj. Svoj čas mu je moralo plačati 25.000 kron mariborsko Olepševalno društvo, ki ima gotovo plemenitejšje namene, saj vzdržuje park, kjer dobi odpočitka in lepote ter dobrega zraka revež in bogataš, otrok in starček, Nemeec in Slovenec. Ali bi ne storili gospodje boljše, da bi raje takšnim svrham žrtvovali delo in odvišni denar?!

Stanovanjskemu uradu in komisiji v Mariboru. Ze nad 2 in pol leta čaka z vso potrpežljivostjo obrtnik urar Jane na stanovanje za sebe in svojo rodbino. — Mislimo, da je to dovolj dolgo skromnosti in potrpljenja, zato javno apeliramo na stanovanjski urad in na komisijo, naj že vendar enkrat tudi reši iz nadloge tega obrtnika, kajti takšno ravnanje s potrpežljivim obrtnikom je naravnost sramota.

Seja mariborskega občinskega sveta se vrši v petek, dne 15. t. m., ob 19. uri.

O občinskih mesnicah in Rotovškem trgu se slišijo dan za dnevom pritožbe glede nepoznanja snage in solidnosti. Če misli mestna občina, da bodo odjemalci zadovoljni z vsako nesnago in surovimi izrazi, se preklicano moti. Svetujemo prizadetim strankam, da vse nerednosti poročajo na magistrat.

Sestanek naših obrtnikov. Minuli četrtek so se sestali naši obrtniki v gostilniških prostorih pri Oroviču. Zbranim sta poročala poslanec Zebot in prof. Vesnjak. Predsednik — slikarski mojster Ivan Lorber je poročal o ljubljanski seji Obrtne zveze. Ob priliki tega sestanka so sklenili obrtniki, da se vrši prihodnji sestanek v sredo v gostilni pri «Večernem solncu» (Safarič) v Splavarski ulici. Obrtniki, udeležite se tega sestanka!

Mariborske obrtnike vseh strok opozarjamo, da so na magistratu razpisana različna dela za leto 1923. Poberigajte se pravočasno za oddajo.

Domača industrija. Veletržec z železnino g. Ivan Koradžija gradi na Teznu, tik ob začetku ptujske ceste

tovarno za žičnike (žreblje) vseh vrst. V spomladi bo tovarna že v obratu. Svet je kupil g. Koradžija od gosp. Tkaleca.

Elitni ples. Oficirski kor garnizona Maribor priredi v nedeljo, dne 17. t. m. v proslavo rojstnega dne Nj. Veličanstva kralja Aleksandra v Götzovi dvorani elitni ples. Začetek ob 21. uri. Vstop samo z vabilom, brez vstopnine. Vabila se razposiljejo pravočasno.

Hišni posestniki iz Maribora in okolice. Pridite vsi, ali ste člani našega društva ali ne v četrtek 14. decembra ob 19. uri na veliki protestni shod v Götzovi dvorani proti nameravani vpeljavi — za hišne posestnike — nesprejemljivih naredb in davkov. Odbor.

Plenarna odborova seja. V ponedeljek, dne 11. t. m., ob 20. uri, se vrši v pisarni Mar-Stana plenarna odborova seja Mariborske Gradbene akcije, h kateri so vabljeni tudi gosti in katere se udeležijo odbori do sedaj konstituiranih odsekov. Dnevni red: 1. Pozdrav gostov. 2. Čitanje zapisnika zadnje odborove seje. 3. Poročilo predsedstva. 4. Poročilo tajništva. 5. Poročilo pododboru za ureditev razmerja Mar-Sta — MGA. 6. Ureditev poslovnika med odborom in odseki. 7. Poročilo in navsoti načelnikov, oziroma odbora odsekov. 8. Vprašanje lokala. 9. Slučajnosti. Seja je obvezna za vse gospode odbornike brez posebnega vabila.

Tehnični odsek MGA. Četrtek dopoldan se je v pisarni Mar-Stan konstituiral tehnični odsek Mariborske Gradbene akcije. V odsotnosti predsedstva je udeležence pozdravil društveni tajnik novinar Pirc. Za načelnika odseka je izvoljen g. Julij Glaser, mestni stavbenik, za namestnika zidarski mojster g. Živic, za tajnika g. inž. Kiffmann. Ob tej priliki se je med drugim sklenilo, da se k odseku pritegne še en zastopnik mestnega stavbenega urada in en zastopnik južne železnice. Za javnost posebno važno pa je, da je odsek sprejel tajnikov predlog, da odsek prireja v zvezi s propagandnim odsekom javna predavanja s slikami in sicer za slovensko in posebej tudi nemško občinstvo.

Odsek amaterfotografov S.P.D. vabi svoje člane in prijatelje na redni glavni zbor, ki se vrši v četrtek, dne 14. decembra, ob pol 20. uri v mali sobi gostilne Holz-knecht z običajnim dnevnim redom. Ker rabi odsek nekaj lepih posnetkov s Pohorja, so vsi amaterji naprošeni, da prinesejo kopije ali plošče s seboj. Pripeljite tudi druge amaterje s seboj. — Odbor.

Ker je za izdajo trgov.-obrtnege koledarja potreben seznam vseh slovenskih trgovcev in obrtnikov, se naj vsi prijavi ustmeno ali pismeno v trgovini Iv. Baloh ali Pinter & Lenard.

Božične jaslice, krasne in terpežne, se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru po 8,50, 11, 13 ali 22 din. komad.

H. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

I.

Čudni gost pri »Poštnem vozu«.

Proti koncu februarja je prispel, zgodaj predpoldan je še bilo, ledeno mrzel veter je pihal in gost sneg je naletaval, zadnji v tisti zimi.

S postaja je prihajal in usnjat kovčeg je nosil v roki, oblečeni v debelo rokavico. Od pet do glave je bil ves zavit v zimsko obleko in široki krajec njegovega mehkega klobuka mu je zakrival vse lice, da ni bilo videti drugega kot rdečkasto se blesteči konec njegovega, precej obilnega nosu. Sneg se mu je kopičil na širokih plecah in prsih in še povečeval njegovo visokozrastlo postavo.

Bolj mrtev ko živ je pribredel po debelem snegu v vežo k »Poštnemu vozu« in vrgel kovčeg na mizo.

»Sobico mi dajte, pa topla mora biti! Pošteno mi zakurite!« je vzkliknil. »Toplo sobico, — ako imate še kaj usmiljenja!«

Ne da bi snel klobuk ali odgnil obleko je otepal raz sebe sneg in stopil za gospo Hall v obednico. Zmenila sta se za sobo, za hrano in za vso postrežbo, pest zlatov je vrgel na mizo, porinil knjigo za tužje od sebe in pogodba je bila sklenjena.

Gospa Hall ga je peljala v sobo, mu lastnoročno zakurila in postrežljivo odhitela, da mu lastnoročno pripravi obed. Kajti gosta dobiti v Ipingu in še ob takem gredem zimskem času, to je bila nezasišana sreča, — in še gosta, ki z zlati kar takole meče krog sebe! Gospa Hall je hotela pokazati, da zna ceniti tako srečo.

Slanina je bila dobro opečena in Millie, bolehana in mršava kuhinjska dekla in »desna roka« gospodinje, se je urneje zgenila pod bodečimi, prezirnimi opazkami svoje zapovednice. Objed je bil pripravljen. Gospa Hallova si je naložila krožnika, kozarce, brisaljke in namizni prt ter odhitela v tužjevo sobo.

Vesel, topel ogenj je gorel v peči, pa v kljub temu je na njeno veliko začudenje tujec še vedno imel ogrnjen svoj moker površnik in je stal s klobukom na glavi in z rokami na hrbtu pri oknu ter gledal na dvorišče v naletavajoči snegu. Zamišljen da je, se je zdelo, in neopazeno je kapljala voda od suknje na parketirana tla.

»Ali vam smem sneti klobuk in suknjo, gospod?« je vprašala skrbna gospodinja, boječ se za svoj svetlolikan pod. Nesla bom obleko v kuhinjo, da se posušil!«

»Ne!« je odvrnil in se ni genil z mesta. Zdelo se ji je, da ga ni prav čula, in ponovila je vprašanje.

Obrnil je glavo in pogledal preko rame: »Površnik in klobuk bom obdržal!« je dejal s povdarkom. Opazila je, da nosi velika modra očala, košate brke in gosto brado do ušes, ki mu je popolnoma zakrivala lice.

»Dobro gospod!« je skromno odgovorila. »Kakor želite! Pa upam, da bo v sobi kmalu toplo dovolj!«

Nič ni odgovoril, obrnil je glavo k oknu in gospa Hall je čutila, da so njeni porazgovorniški poskusi nezaželjeni. Naglo je pokrila mizo, razložila žlice in nože in vilice v brzem staccato in smuknila iz sobe.

Ko se je vrnila je še vedno stal pri oknu, nepremičen kakor kamenita soha, z nekoliko upognjenim hrbtom, z ovratnikom svoje vrhnje suknje zavahanim čez ušesa, in cedeče se krajece velikega klobuka je imel potisnjene naprej, da so mu popolnoma pokrivali lice.

S pomenljivim povdarkom je postavila krožnike z jajci in z opečeno slanino na mizo ter je povedala bolj nego povabila:

»Lunch je pripravljen, gospod!«
»Hvala!« je dejal, pa se ni genil, dokler ni zaprla vrat za seboj.

Sele sedaj se je sunkoma zasukal in stopil k mizi. Hlastne so bile njegove kretnje.

Ko se je bližala gospa Hall kuhinji, je čula počasni in enakomerni čirk čirk čirk, ropot žlice po medenem kotličku.

»Oh to dekle!« je vzdihnila. »Cisto pozabila sem —! Oh, ta počasnost!«

Pohitela je v kuhinjo, skregala služkinjo s par bodečimi besedami in sama pograbila za žlico, da hitro pripravi gorčično omako. Vse je sama pripravila: jajca je skuhala, svinjetino in slanino je oprazila, mizo pokrila, — in tale Millie ni za druga ko da jej delo zavlačuje —. Oh, ti posli! In tako odličen gost, — pa čakati mora!

Napolnila je posodo z gorčično omako, jo svečano postavila na črn, z zlatom obrobjen pladnjik in odbežala po stopnjicah.

Potrkala je in odprla. Njen novi gost je naglo nekaj skril, da ni videla druga, ko da je nekaj belega zginilo pod mizo. Zdelo se ji je, da je nekaj pobral.

Postavila je gorčič na mizo. Tedaj je opazila, da je tujec odložil površnik in klobuk. Oboje je ležalo na stolu pri peči. In par mokrih čevljev je slonelo na železni plošči poleg ognja.

»Rja se je bo prišla —!« je pomislila in z odločno kretnjo stopila k čevljevem.

»Ali smem sedaj vzeti tele mokre stvari v kuhinjo?« je vprašala z glasom, ki ni pripuščal odgovora.

»Pustite klobuk!« je rekel tujec z zadušnim glasom. Obrnila se je k njemu —.

Ostrmela je in začudenje ji je vzelo glas.

Pred brado in usta si je držal belo obrisaljko, ki si jo je prinesel seboj. Zato je donel njegov glas tako zadušeno.

(Dalje prihodnjic).

Opozarjamo na oglas »Prve hrvatske štedionice v Zagrebu«, ki je dne 19. junija t. l. otvorila svojo podružnico v Mariboru, Gosposka ulica 24. Ta denarni zavod je bil ustanovljen leta 1846, šteje okrog 40 podružnic in znaša stanje vlog tega denarnega zavoda 2 in pol milijardi kron, in je v celi Srednji Evropi eden največjih denarnih zavodov.

Naznanilo.

Naznanjave cenj. občinstvu, da sva tvorile v soboto dne 9. decembra na Meljski cesti 22

zajutrkovalnico.

Jamčiva za točno in solidno postrežbo. Za obilen obisk se priporočata.

Anica in Ivanka Rehar, Meljska cesta 22.

575

Največja tovarna

električnih svetilk v Evropi

išče samoprodajalca za celo Jugoslavijo.

Naslov se izve v upravnistvu STFAŽE

Najprikladnejši darovi za Božič in Novo leto:
AMERIKANSKI
IN ANGLEŠKI
SINGERŠIVALNI stroji

Singer igle

Singer olje

In dodatni

kanci, svile

5-8j 587

deli

i. t. d.

LASTNA mehanična delavnica

Prodaja na obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., New-York

Centrala za S. H. S.:

ZAGREB, MARULIČEVA ULICA 5

Podružnice: MARIBOR, Šolska ulica 2, Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar in Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjalanka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zajčar in Štip. Zastopstva v vseh večjih mestih.

Prva hrvatska štedionica Zagreb

podružnica Maribor, Gosposka ulica 24.

Telefon ravnatelja 317.

Telefon menjalnice 318.

Ustanovljeno l. 1846.

Delniška glavnica K 200,000.000. Rezervni zaklad K 130,000.000.

Vloge K 2.500,000.000 —.

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brd n/S., Celje, Crikvenica, Čakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Križevci, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Ogulin, Osijek gor. grad, Pakrac, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Skoplje, Subotica, Sušak, Sv. Ivan Zelina, Varaždin, Velika Gorica, Virovitica, Vukovar, Zagreb Ilica 117, Zemun.

Ekspoziture:

Osijek dol. grad, Vinica kod Varaždina.

Menjalnice:

Zagreb Ilica 5.

Prevzema vloge na vložne knjžice in na tekoče račune. Eskomptira menice in devize. Prevzema v inkaso tu- in inozemske menice. — Izdaja 4 1/2 % založnice, koje imajo pupilarno varnost in jamčevno sposobnost. Izdaja uverenja čekov in kreditna pisma ter izvršuje izplačila na podlagi akreditivov na vsa tu- in inozemska mesta. Izvršuje borzne naloge vestno in kulantno.

Vzdržuje zvezo z vsemi prvorazrednimi bankami v Parizu, Londonu, Zürichu, Berlinu, Dunaju, Budimpešti, Bukarešti, Pragi i. t. d. ter v Ameriki.

Brzobjavni naslov: Praštediona.

Mala naznanila.

Pridnega neoženjenega za lahko uprego (kocijo), ki je kot tak že služil, sprejme FRANC ČUČEK, Ptuj. 1-3 576

Hiša z prostornim vrtom v Ptujju (Breg), na prometnem mestu, pripravna za vsako obrt, se takoj proda. Naslov v uredništvu. 1-2 571

A. WUTOLEN

IRHARIJA

Maribor, Loška ul. 18

prevzema vse vrste kož od divjačine v priznato izvrstno strojarstvo. Tam se tudi kupujejo kože od ovac, lisic, srn in zajcev po najvišjih cenah.

Večjo množino dobrega vina letnik

1921, 1922

lastni pridelek, odda takoj posestnik vinogradov

IG. TISCHLER

Maribor, Aleksandrova cesta 19.

1-3 573

Velika izbira vsakovrstnega zimskega blaga. Gotove površnike od 300 Din. in druga manufaktura najceneje pr

J. TRPIN 950

Maribor, Glavni trg 17.